

foran afslutningen af de opgaver, der havde deres oprindelse i 1864, drømmer han om »at knytte forbindelsen med den første ungdoms rige interesser og videre syn« (o. c., s. 166). At han mest af alt attråede »at sidde ved Sokrates' fødder og blive gammel« (o. c., s. 134) er kendt nok.

Det er denne problematik, der kommer til kort i forf.s fremstilling med dens undertiden langtrukne referater af indholdet af J.s forfatterskab. Mere givende er et kapitel om J.s sønderjyske virksomhed, der samler et ret spredt stof. Heri er der dog unøjagtigheder, som forf.s formodning at dr. M. Steenstrup skulle have været den mellemmand, der bragte J. i forbindelse med brygger J. C. Jacobsen, som finansierede de Fyrretyve Fortællinger. Som påpeget af dr. Ellen Jørgensen var det A. F. Krieger og F. Meldahl (jf. Helga Stemann: F. Meldahl og hans Venner, bd. 5, 1931, s. 118-19). Personregistret er ikke helt til at lide på, og bogen skæmmes af ikke få, men let gennemskuelige trykfejl.

Denne biografi er på grund af sin detailrigdom en håndsækning til enhver, der beskæftiger sig med A. D. J., men den er ikke mere end en håndsækning.

Lorenz Rerup

I hundredåret for Frederiksborg Slots brand holdt museets stab en række foredrag om begivenheden, og disse foredrag er nu blevet udsendt i noget udvidet og bearbejdet form som årbog for Frederiksborg Amts historiske Samfund. »Omkring Frederiksborg Slots brand den 17. december 1859. Af H. D. Schepelern, Jørgen Paulsen og Povl Eller.« (Hillerød 1964) bærer vel endnu i nogen grad præg af den oprindelige foredragsform, men til gengæld er bogen blevet forsynet med et fyldigt noteapparat og et udmærket billedmateriale, af hvilket der især er grund til at fremhæve en række fortræffelige fotografiske optagelser af ruinen ganske få dage efter branden.

I »Frederik den Syvende på Frederiksborg« giver H. D. Schepelern på grundlag af bl. a. hofjournalerne et detaljeret billede af det daglige liv på kongens vinterresidens, som slottet var blevet allerede i efteråret 1848. Frederik VII viedes til grevinde Danner i slotskirken den 7. august 1850, og portrættet af parrets livsførelse på slottet og det fordringsløse samvær med Hillerøds borgerskab giver et harmonisk supplement til det gængse billede af den af samtiden så ildesete forbindelse. Slotsbranden beskrives detaljeret af Jørgen Paulsen, der samtidig opregner, hvad det lykkedes at redde bl. a. fra »Den historiske Portraitsamling«, der

havde haft til huse på slottet siden 1812. Redningsarbejdet kom til at spænde over vidt forskellige indsatser, ligefra flytningen af grevindens flygel, der kilede sig fast i en af de snævre vindeltrapper, og til kabinetssekretær J. P. Traps resolute handling, da han på sin vej ned gennem det brændende slot med sikker kunstfornemmelse stak et maleri under hver arm, nemlig Wuchters Griffenfeldportræt og C. A. Jensens portræt af H. C. Ørsted. Ialt lykkedes det at redde 250-300 malerier foruden en del af det værdifulde kirkeinventar; men branden efterlod, kirken ene undtaget, hele hovedslottet som en udbrændt ruin. I »Frederiksborgs restaurering« gør Povl Eller dog med rette opmærksom på, at slottets mure og tårne, med enkelte undtagelser, i virkeligheden stod bevaret til taghøjde. Murværkets sikring og istandsættelse stillede derfor heller ikke Meldahl overfor større problemer. Det gjorde til gengæld genskabelsen af interiørerne, og hér gennemtrumfede han en udsmykning, der hentede sine forbilleder fra hele renaissancens Europa. Overfor sagkyndige indvendinger fra bl.a. Worsaae fastholdt Meldahl med sin karakteristiske selvsikkerhed (s. 147), at det »ville være en skandale, om man havde benyttet de store midler til at holde sig til det lavmål, der oftest er i arbejder fra Christian IV's tid.«

Ole Feldbæk

Et halvt århundrede efter Karl Alnors »Die Geschichte der Verfassung und Verwaltung der Stadt Flensburg bis zum Jahre 1700« (1914) er der nu kommet en slags fortsættelse i flensborgeren, dr. Gert Sandhofers *Flensburgs Stadtverfassung von 1700 bis 1848* (1964. 192 s. – Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins. Bd. 45). Tidsrummet kendetegnes ved absolutismens, centraladministrationens, indskrænkning af det kommunale selvstyre dels ved udnævnelse af kgl. embedsmænd: borgmester, politimester, bysekretær og dels ved udstedelse af forordninger og bestemmelser, der gik ud på at skabe ensartethed og lighed for loven i monarkiet. Mod tidsrummets slutning gives der ved »normativet« af 1833 for Flensburg »borgerskabet« en vis, begrænset indflydelse på valget af de deputerede til de 24.s forsamling.

Det er en fornøjelse at læse Sandhofers gode og klare, vel-disponerede fremstilling. Af utrykt materiale bygger den naturligt væsentlig på arkivalierne i Flensburg byarkiv, men også arkivet på Gottorp og Rigsarkivet er benyttet. Såvel teksten som litteraturfortegnelsen viser udstrakt kendskab til såvel den pågæl-